

Petr Kouberec

**JAK PŘEŽÍT
(ČESKÝ) KRIMINÁL**

praktické rady pro vězně a nejen jejich blízké

TRITON

TRITON
Praha / Kroměříž

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Komberec, Petr

Jak přežít (český) kriminál : praktické rady pro vězně a nejen jejich blízké / Petr Komberec. -- Praha : Stanislav Juhaňák - Triton, 2021. -- 195 stran
Vydáno ve spolupráci s časopisem Reflex

ISBN 978-80-7553-880-2 (Stanislav Juhaňák - Triton ; brožováno)

* 343.8-051 * 343.26 * 343.8 * 343.81 * 929 * (437.3) * (0.062) * (0:82-94)
* (0:82-4)

- Komberec, Petr
- vězni -- Česko -- 20.-21. století
- trest odnětí svobody -- Česko
- výkon trestu -- Česko
- vězeňství -- Česko
- věznice -- Česko
- populárně-naučné publikace
- autobiografické vzpomínky
- úvahy

343.8 - Vězeňství [18]

929 - Biografie [8]

Petr Korberec

Jak přežít (český) kriminál

Praktické rady pro vězně a nejen jejich blízké

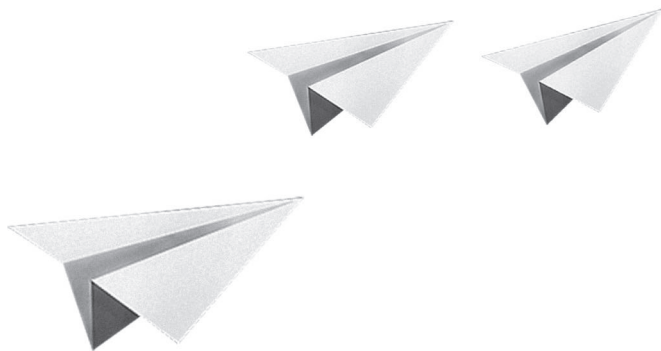
Kniha vyšla ve spolupráci s časopisem Reflex

REFLEX

JAK PŘEŽÍT (ČESKÝ) KRIMINÁL

praktické rady pro vězně a nejen jejich blízké

Petr Kumberec

Stanislav Juhaňák – TRITON

Petr Korberec

Jak přežít (český) kriminál

Praktické rady pro vězně a nejen jejich blízké

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Copyright © Petr Korberec, 2021

© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2021

Illustrations © Petr Korberec, 2020, 2021

Cover © Renata Brtnická, 2021

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,

Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,

www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-880-2

„Všechny úvahy a myšlenky o svobodě vycházejí
z nesvobody pozemského člověka.“

(PAUL WILLIAMS)

„Svět je kulatý a to, co vypadá jako konec,
může být stejně tak i začátkem.“

(ÍVY BAKEROVÁ PRIESTOVÁ)

Počkejte! Já se chtěl jenom zeptat, kdy mě už konečně pustíte domů?

Předmluva

Audacia. Škála možných překladů tohoto latinského slova sahá od hrdinské odvahy přes drzost až k hrubé nerozvážnosti. Stačí si vybrat, vše sedí, když se pozorně začtete do textů vězně s kódem J3N8Z6 – člověka, který strávil v kriminále podobně dlouhou dobu jako autor této předmluvy, ovšem na druhé straně mříží.

Je zajímavé číst knihu, jejíž obsah (asi) nikdy neměl opustit bránu věznice, odvážně napsanou z „reálného světa koncentrujícího zlo ve všech možných podobách“, který dle jejího tvůrce „ztělesňuje nenávist, násilí a závist přímo hmatatelně“. Nelze si nevšimnout velké dávky drzosti, když se s námi blahosklonně dělí o rady typu „majetek si holt musíme zabezpečit“, jelikož „nabídnu-li zloději klíče, nemohu se pak divit“. Drzost nad drzost od člověka, který se srovnává jen s těmi nejhoršími, všemi pohrdá a staví se do role oběti systému. Není mu sice zatěžko „chyby“ přiznat, ale zdá se, že není s to je účinně napravovat. Nerozvážnost lze pak spatřovat v tom, že události, které se sice mohly klidně stát, ale rozhodně měly být ututlány, říká nahlas, ačkoli sám moc dobře ví, že s ním pak nejspíš „pěkně zametou“. Jelikož autor této předmluvy výše zmíněnou vlastností nedisponuje, popisuje se pouze pseudonymem. Ostatně podobně odvážný je jen málokdo, i proto máte nyní jedinečnou možnost nahlédnout pod pokličku hrnce v té nejtřeženější kuchyni.

Přestože je celá kniha zatížena základní atribuční chybou – kterou psychologové charakterizují jako tendenci připisovat příčinu chování a jednání ostatních jim samotným, avšak vlastní chování vysvětlovat kontextem a okolnostmi –, obsahuje řadu nedosažitelných faktů a informací. Nebojuje sice s kompaktním, jednolitém zlým „systémem“, jak se autor mylně domnívá, ale

s nevzdělaností, strachem a zoufalou snahou o přežití osamocených jednotlivců, ač někdy i na velmi vysokých postech. Vězni, autorovi knihy, se nedá upřít dobrý pozorovací talent, velmi slušná orientace ve vězeňském prostředí a osvěžující smysl pro sarkasmus a černý humor. Rozhodně se mu pak daří vystihnout nejoblavější místa Vězeňské služby České republiky, jimiž jsou především zásadní problém drog (který od 90. let strmě nabývá na závažnosti), všudypřítomné násilí, tragikomická nekonceptnost odborného zacházení s odsouzenými, široký korupční potenciál, neskrývaný nepotismus a hojný klientelismus. I hodiny, které stojí, ukazují dvakrát denně správný čas; a dva plus dva jsou čtyři, jakkoli to píše vězeň.

Knih, kterou držíte v rukou, jistě stojí za přečtení, jelikož se jedná nejen o jedinečné okno do téměř nepřístupného prostředí českých a moravských věznic, ale i o upřímnou zpověď velezkušeného a kriminálem poznamenaného „basmana“. „Hlavou zeď neprorazíš“ píše ve stejném okamžiku, kdy proti ní skáče. Díky těmto nárazům však často dospívá k zajímavým myšlenkám a podnětným úvahám.

*Šimon Zapřel
pracovník vězeňské služby*

Prolog

Člověk propuštěný z výkonu trestu odnětí svobody získává automaticky nálepku kriminálního. Jakmile jednou někdo takový titul dostane, už se ho nikdy nezbaví. Nezáleží na tom, zda později něčeho významného dosáhne – což s cejchem kriminálního není snadná věc –, či nedosáhne. Přesto už jde o svobodného člověka, který má možnost rozhodnout se, jakou životní cestou se vydá a jakých cílů by chtěl dosáhnout. Dokud však neopustí brány věznice, zůstává pouhým vězněm. Číslem mezi mnoha tisíci dalších čísel. Všichni vězni by si měli být mezi sebou ve všem rovni. Taktéž by měli mít i stejná práva a možnosti, jak smysluplně využít čas strávený za mřížemi.

Pro většinu slušných lidí jsou vězni, potažmo kriminálníci pouhým odpadem na okraji společnosti. Něčím nežádoucím, co je třeba od společnosti co nejvíce izolovat. Jenomže drtivá většina odsouzených se dříve či později dostane zpět na svobodu. A jestli se jim podaří plynulá integrace do společnosti a povedou řádný život, nebo se z nich stanou nebezpeční recidivisté, ovlivňuje mnoho faktorů. Tím stěžejním pak je právě pobyt za mřížemi. Vězení by se proto nemělo chápat jako pouhé místo určené primárně k izolaci od společnosti, nýbrž jako nápravné zařízení: tedy místo, v němž by si měli dotyční uvědomit, co spáchali, vyvodit z toho ponaučení a pochopit nutnost dodržování všech právních i morálních norem.

Kniha, kterou nyní držíte v ruce, je souhrnem mých postřehů, úvah a zkušeností nabytých mnohaletým pobytem za mřížemi, kam jsem se dostal vlastní vinou. Jejím cílem je představit, o čem je vlastně život ve vězení; jaká je teorie oproti praxi; ukázat rodinám či blízkým vězňených osob, s čím se musí člověk za mřížemi

potýkat a jaké nástrahy na něj mohou čekat. Může oslovit studenty i pedagogy právnických fakult, kterým v praxi ukáže, jak vlastně samotné právo funguje a jak je ohebné. V neposlední řadě by měla oslovit zaměstnance Vězeňské služby ČR a některé z nich přimět k zamyšlení nad svým pracovním postojem; přitom by neměla odradit ty, kteří ještě mají chuť něco měnit a ve vězeňském systému pomáhat. Nechť tedy každý čtenář nalezne v následujících kapitolách svá očekávání.

Váš vězeň číslo J3N8Z6

1

Proč jsem vlastně tady?

„Ten, kdo zapomíná na historii, je odsouzen k tomu, aby si ji zopakoval.“

(GEORGE SANTAYANA)

Vlastně každý vězeň by si měl položit tuto otázku a snažit se na ni nalézt odpověď. Já odpověď už znám, ale nebojte se, že bych vás teď zatěžoval analýzou příčin vedoucích k mé trestné činnosti. Považuji však za slušnost, abych se vám krátce představil, respektive prozradil, jakou činností jsem si vysloužil pobyt ve vězení.

V base je otázka „za co sedíš?“ stejného typu, jako když se venku potkáte se sousedem a řeknete „dobrej, sousede, jak se vám vede?“.

Vzhledem k vlastní upřímnosti nemůžu odpovědět zkráceně, neboť bych to nebyl já, kdyby byla taková odpověď jednoduchá. Navíc se vlastně i já sám stále snažím to pochopit.

Přestože nejsem nijak zvlášť hrdý na svou trestní minulost, můžu s čistým svědomím říct, že nesedím za žádné opravdu nechutné delikty typu znásilnění, týrání či zneužívání nezletilých, okrádání seniorů či invalidů ani za zabití pod vlivem návykové látky, natož za vraždu.

Své trestné činy rozhodně nechci nikterak bagatelizovat, ale musím vám položit otázku, nad kterou se opravdově a upřímně zamyslete: Jaké máte pocity, když v televizních zprávách vidíte reportáže o zmíněných deliktech? Já osobně jsem v tu chvíli tak plný vzteku, odporu a nenávisti vůči pachateli, že bych ho potrestal stejným způsobem – o tom, jak bych se s ním vypořádal, ani nemluví. No a s těmi tady musím žít.

Nechci vám zjednodušeně vyjmenovat pouhé paragrafy, které by většině z vás nejspíše nic neřekly, a ani vám nebudu vypisovat názvy trestných činů, protože si pod tím můžete představovat všelijaké scénáře. Rád bych předešel ukvapeným závěrům, proto rovnou vše uvedu na pravou míru.

Někdy v roce 2002 jsem byl s kamarádem Rendou a jeho přítelkyní Hanou v podniku, kam si šli zahrát kulečnick a normálně se pobavit. Ovšem nikdo z nás netušil, že se naše zábava promění ve fakt děsný večer, který ovlivní životy nás všech. Po chvilce, co si Hanča odskočila na toaletu, jsme zaslechli její volání o pomoc. Odhodili jsme tága a běželi se podívat, co se jí stalo. Spatřili jsme asi o dvacet let staršího chlapa, jak drží Hanu zezadu za prsa a snaží se ji zatahnout zpět na toaletu. Oblečení měla potrhane a každému z nás bylo jasné, o co tomu chlívákovi vlastně šlo.

Můžu jen říct, že si takové chování daný pán nejspíš nikdy nezopakuje – to mu neustále bude připomínat jeho noha, na kterou bude ještě dlouho kulhat. Strážci zákona však evidentně neměli pochopení pro náš chrabré čin a sdělili nám obvinění z těžkého ublížení na zdraví. Renda vyvázl s podmínkou a já s pěti lety naostro (onen pán byl pouze v roli „oběti“). Po třech letech mě podmíněčně propustili a já začal opět normálně žít. Časem jsem se oženil, zplodil druhého syna a našel si perspektivní práci v podobě vedoucího provozu u jedné velké zahradnické firmy.

Jednou při kontrole fóliovníku jsem uviděl naši dlouhodobou brigádnici Helenu, jak pláče nad hromadou substrátu, do nějž přesazovala habry. Po krátké konverzaci a utěšování jsem zjistil, že ji bývalý přítel psychicky vydírá – jestliže se k němu nenastěhuje zpátky, že jí podřízne kocoura. Došel jsem tedy k jejímu bývalému příteli pro kocoura a přinesl jí ho i s miskami a krmením v jeho přepravním boxu.

Ovšem ani v tomto případě strážci zákona neocenili dobrý skutek a sdělili mi obvinění z loupežného přepadení (kocoura). Takže jsem změnil adresu a šel bydlet do vazební věznice. Netrvalo dlouho a došlo mi další sdělení obvinění z loupeže, které jsem se měl dopustit tím, že jsem jednomu přivezl peníze od druhého, který je tomu prvnímu dlužil. Abych se však nestavěl do role rytíře v zářivém brnění či Jánošíka, co bohatým bral a chudým dával, musím se přiznat, že v obou případech jsem byl

ozbrojený krátkou střelnou zbraní. Přece jen se s kvěrem lépe vyjednává, neboť se předejde bezpředmětným diskuzím, které by stejně nikam nevedly. Ale věřte mi, měl jsem ho pouze jako přesvědčovací metodu.

Bylo už zřejmé, že se mi basa stane opět domovem, tak jsem se rozhodl vytáhnout všechny kostlivce ze skříně, aby na mě někdy další nevypadl. Proto jsem si pozval na návštěvu kriminálku a řekl jim, že *ten zámek* jsem vystěhoval já sám. Mám slabost pro umění a ta olejomalba na plátně 2,5 × 4 metry byla famózní. A jelikož bylo v dodávce místa dost, doplnil jsem ji o pár suvenýrů v podobě delfských či čínských váz, zdobených pendlovek, keramických plastik a jiných drobností, které se do dnešního dne ne našly.

Suma sumárum dvě loupežná přepadení s vloupáním do zámku a porušenou podmínkou mi vynesla devět a půl let sociálních jistot s ostrahou.

Možná by vás zajímalo, proč uvádím označení vězeň č. J3N8Z6. Snad trochu ctím tradice. V historii vězeňství trestanec nepřišel pouze o svobodu, ale i o právo užívání svého jména, místo něhož mu bylo přiděleno číslo, kterým se všude musel hlásit.

Mně byl přidělen identifikační kód J3N8Z6. Snad jen namísto vězeň bych měl uvádět výstižnější označení „mukl“, muž určený k likvidaci.

Na to, aby se člověk dostal do vězení, přitom nemusí ani páchat podobnou trestnou činnost. Stačí k tomu poměrně málo: párkrát nebudete mít na alimenty, někomu se znelíbíte v práci, plácnete kolegyni po zadku, zřítíte se do dluhové pasti nebo se stanete účastníky tragické dopravní nehody.

Nakonec budete v jednom pytli s násilníky, úchyly, feťáky, pedofily a vrahy. Pak už není cesty zpět. Už nedokážete zvrátit koloběh událostí, vrátit čas, abyste mohli vše napravit. Jediné, co vám zbude, je přijmout následky a postavit se jim čelem se vši silou, kterou v sobě dokážete najít. A přesně takhle mě tady nyní

máte. Nejsem hrdý na vše, co jsem kdy spáchal, přestože některých činů nelituji, ale nesu jejich důsledky a snažím se, abych z rozbředlého bahna, v němž žiji, stvořil nádhernou sochu. Abych dokázal ze všeho toho zla vytěžit opravdu jen to dobré a vybudovat něco smysluplného a užitečného. Tady se nemůžete spolehnout ani na nikoho jiného, ani na nic jiného než pouze a jen sami na sebe.

Je sice pravda, že existují nástroje, které by vás měly chránit, například v podobě zákona o výkonu trestu odnětí svobody či různých nařízeních vlády a vnitřních řádů. Ale nakonec stejně zjistíte, že nejsou určeny vám, nýbrž těm, kdo jimi vládnou. Tyto nástroje se skládají z mnoha paragrafů překroucených do prapodivných tvarů stejně tak, jako je překroucená realita jejich výkladu. Jen zřídka kdy se vám podaří chytnout je za správný konec tak, abyste se jimi ubránili a přitom se nepořezali.

Nyní mi tedy dovoluňte, abych vám směl být průvodcem světem za zdí obehnanou ostatními dráty.

Exkurze tak trochu jinou realitou

„Jednou z nejskvělejších ctností je ryzí odvaha,
jež dává sílu čelit skutečnosti a žít jí navzdory.“

(D. H. LAWRENCE)

Během svého pobytu ve vězení jsem viděl mnoho televizních pořadů tematicky zaměřených na naše věznice. Přestože se veřejno-právní televize pokoušela o zachování co největší autenticity, pořád tomu něco chybělo. A to něco je rozmanitá (pa)chuť prezentovaného prostředí věznic. Po zhlédnutí těchto pořadů jsem přemýšlel o tom, jak bych dokázal onu (pa)chuť dostat ven, aby ti venku pochopili, že realita je poněkud jiná, neuhlazená a především *necenzurovaná*. Nejraději bych natočil pár příspěvků, které bych následně sdílel na sociálních sítích tak, jak je tomu poslední dobou zvykem. Jenomže v base nesmím mít žádné záznamové zařízení (škoda), natož přístup k internetu (věčná škoda). Jediné co mohu, je vše zaznamenat na papír a modlit se, aby z toho cenzura nevyvodila nepřijemné následky. A tak využívám této možnosti podělit se s vámi o své zkušenosti a dochutit prezentovanou realitu ze světa, kam by se opravdu nikdo z vás nechtěl dostat. Pokusím se, abych vám byl průvodcem tak trochu jinou realitou a mohl vám ukázat to, co bývá ukryto za zamčenými dveřmi označenými cedulkou *cenzura*. Cenzurovaná díla jsou odměňovaná různými cenami, kdežto *necenzurovaná* – tresty. A tak s heslem Maxe Plancka „pravda nikdy nezvítězí, jen vymřou její protivníci“ vás vítám.

Je chvályhodné, že se některá média zajímají o vězeňskou tematiku a snaží se o ní informovat veřejnost. Ale realita je dost odlišná od toho, co vidíte doma v televizi. Tyto pořady se nebojím přirovnat k míse plné umělohmotného ovoce, vystavené za výlohou malé sámošky někde v zapadlé vesnici. Když ji zahlédnete, sice víte, že je na ní ovoce, ale na druhou stranu vnímáte tu faleš, protože znáte nezaměnitelné aroma i chuť pravého